

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26859,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Zaglada-ludnosci-zydowskiej-na-polskich-teren.html>
02.03.2026, 17:50

Strona znajduje się w archiwum.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Zagłada ludności żydowskiej na polskich terenach wcielonych do Rzeszy w czasie II wojny światowej” – Katowice, 15-17 września 2005 r.

15.09.2005

W dniach 15-17 września 2005 r. w katowickim hotelu „Monopol” odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Zagłada ludności żydowskiej na polskich terenach wcielonych do Rzeszy w czasie II wojny światowej”. Organizatorami tego spotkania był Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie oraz Instytut Pamięci Narodowej. W konferencji wzięli udział badacze z Polski, Izraela, Niemiec, USA i Kanady.

Spotkanie zostało otwarte przez prezesa IPN, prof. Leona Kieresa, dyrektora Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie, prof. Klausa Ziemera oraz gospodarzy dyrektora katowickiego Oddziału IPN Andrzeja Sikorę i prezydenta Katowic, Piotra Uusza. W swym wystąpieniu prezes IPN wskazał, iż katowicka konferencja stanowi kontynuację cyklu spotkań, poświęconych zagładzie Żydów na ziemiach polskich. Konferencja podzielona była na sekcje problemowe, których podsumowaniem była dyskusja z udziałem prelegentów i słuchaczy. W pierwszym dniu obrad zajmowano się rolą i miejscem terenów wcielonych do Rzeszy w procesie decyzyjnym Zagłady oraz samym jej przebiegiem. Ten drugi aspekt przybliżono na konkretnych przykładach - rejencji ciechanowskiej oraz tzw. Kraju Warty. Drugi dzień konferencji poświęcony był problemom funkcjonowania obozów koncentracyjnych i obozów zagłady, jak też postawom Żydów wobec Zagłady. Szczególne zainteresowanie wzbudził tu referat Petera Kleina, opisujący sposób finansowania Holocaustu oraz wystąpienie Juliana Baranowskiego, przybliżające kontrowersyjną postać przewodniczącego łódzkiego Judenratu, Chaima Rumkowskiego. W trzecim, ostatnim dniu konferencji uwagę poświęcono problemom reakcji na Zagładę oraz rozliczeniom ówczesnych zbrodni. Szczególne znaczenie miały tu wystąpienia zastępcy kierownika powołanej do ścigania przestępstw nazistowskich centrali w Ludwigsburgu, dr. Joachima Riedela, oraz dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, prof. Witolda Kuleszy. Podsumowaniu trzech dni obrad służyła dyskusja panelowa, która moderował niemiecki badacz problemów Zagłady, dr Jürgen Matthäus. Spotkanie stało się okazją do zaprezentowania najnowszych ustaleń badawczych na temat zagłady Żydów na ziemiach wcielonych do Rzeszy oraz nawiązania kontaktów między różnymi ośrodkami badawczymi oraz naukowcami.

Podczas konferencji wygłoszone zostały referaty.

Rola i miejsce terenów wcielonych do Rzeszy w procesie decyzyjnym Zagłady

1. Początki Holocaustu na terenach wcielonych do Rzeszy - centrum i peryferia, ideologia i kalkulacja. Zarys nowych tendencji badawczych. (Peter Longerich)

2. Wpływ inicjatyw oddolnych Greisera i Globocnika na decyzję o wymordowaniu Żydów – próba porównania (Jacek Młynarczyk)
3. Sytuacja Żydów na obszarach zachodnich i południowych Europy wcielonych do Rzeszy a polityka antyżydowska na polskich terenach wcielonych – próba porównania (Ryszard Kaczmarek)

Od wyalienowania do Zagłady

1. Prześladowanie Żydów na terenach wcielonych do Rzeszy podczas administracji wojskowej (Jochen Böhlér)
2. Polityka antyżydowska w rejencji ciechanowskiej (Jan Grabowski)
3. Prześladowanie Żydów w Kraju Warty (Michael Alberti)
4. Od gospodarczego wyzysku do Zagłady – los Żydów w rejencji katowickiej (Avihu Ronen)
5. Stapo Litzmannstadt i Shoah (Klaus-Michael Mallmann)

Obozy koncentracyjne i obozy zagłady

1. Obozy pracy przymusowej dla Żydów w Kraju Warty (Anna Ziółkowska)
2. Kulmhof i Pabianice – ekonomiczne aspekty funkcjonowania obozów zagłady w Kraju Warty (Peter Klein)
3. Obóz zagłady Auschwitz-Birkenau (Wacław Długoborski).
4. Rudolf Höss (Karin Orth)
5. Mord na Żydach w obozie koncentracyjnym Stutthof i jego filiach (Danuta Drywa)

Postawy i zachowania Żydów wobec Zagłady

1. Judenraty, getta, Ostateczne Rozwiązanie: jako wzajemnie się uzupełniające czy odrębne komponenty niemieckiej polityki antyżydowskiej? Rozważania o charakterze ogólnym a przypadek getta łódzkiego (Dan Michman)
2. Chaim Mordechaj Rumkowski – kolaborant czy zbawca? (Julian Baranowski)
3. Wpływ kierownictwa Centrali Żydowskich Rad Starszych Wschodniego Górnego Śląska na zachowania i postawy ludności żydowskiej wobec Zagłady (Aleksandra Namysło)
4. Fakty i mity wokół powstania w Getcie Białostockim (Sara Bender)

Reakcje i rozliczenia

1. Postawy społeczeństwa polskiego wobec ludności żydowskiej w Kraju Warty (Dorota Siepracka)
2. Polskie Państwo Podziemne wobec eksterminacji Żydów (Dariusz Libionka)
3. Reakcje rządów alianckich na doniesienia o zagładzie ludności żydowskiej na Wschodzie (Gerhard L. Weinberg)
4. Ściganie zbrodniarzy wojennych z terenów wcielonych do Rzeszy poza granicami Polski (Joachim Riedel)
5. Ściganie zbrodniarzy wojennych z terenów wcielonych do Rzeszy przez polski wymiar sprawiedliwości – (Witold Kulesza)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

